BERLINGSKE
2. SEKTION MANDAG 16. SEPTEMBER 2019

Det er sjældent, at det kommer til frit skue, hvordan et selskab som Carlsberg ifølge et omfattende materiale har været involveret i systematiske betalinger af lokale embedsmænd i Indien. Det kan dog blive svært at placere et ansvar.

Eksperter om lyssky betalinger i Carlsberg: Det er alvorligt og usædvanligt

Det har været med ord som »nultolerance« over for korruption og »business ethics«, at Carlsberg, der anføres af topchef Cees 't Hart, de seneste år har fortalt om det ansvar, som den ikoniske danske bryggerivirksomhed tager for omverdenen.

Men med de forhold, som Berlingske har afdækket i Carlsberg i Indien, bliver der ifølge eksperter givet et andet og usædvanligt detaljeret indblik i det multinationale selskabs måde at gøre forretninger på i et land, hvor bestikkelse er en indgroet del af hverdagen.

Et omfattende materiale, som Berlingske er i besiddelse af, viser, hvordan nøglefigurer i Carlsberg Indien orkestrerede systematiske, kontante betalinger til lokale indiske embedsmænd for at få forretningen til at glide uforstyrret på et bryggeri.

Steven Sampson, professor emeritus i socialantropologi med speciale i korruption og antikorruption ved Lunds Universitet, har gennemgået store dele af materialet.

Han pointerer, at sagen ikke er stor sammenlignet med de største kendte sager på verdensplan, hvor der er betalt bestikkelse for adskillige millioner kroner. Samtidig lader det til, at der er tale om betaling til lavere rangerende embedsmænd i en indisk delstat.

»Men sagen er alvorlig for Carlsberg. Det er vigtigt at huske, at når der er bestikkelse på et lavt niveau, er der ofte nogen højt oppe i systemet, som også får betaling,« siger han.

Jørgen Dige, lektor emeritus i økonomi ved Aarhus Universitet og Indien-ekspert hæfter sig ved, at korruption er ganske udbredt i Indien, men at det er unikt at se, hvordan en virksomhed begår sig i landet.

»Det er uhyre sjældent, vi får så detaljeret et indblik i, hvor komplicerede vilkårene for at drive virksomhed i et land som Indien er,« siger han.

Selv forklarer Carlsbergs informationschef, Kasper Elbjørn, at selskabet har undersøgt firmaets ageren i Indien grundigt efter henvendelser fra en tidligere ansat, der angiveligt skulle have fortalt om bestikkelse af embedsmænd i datterselskabet, truet med at gå til pressen og bedt om to millioner dollar. Den undersøgelse har dog ikke kunnet »bevise nogen af beskyldningerne om bestikkelse«, lyder det fra Carlsberg i et skriftligt svar til Berlingske.

»Vi har fra starten taget denne sag ekstremt alvorligt, da vi absolut ikke accepterer smørelse eller bestikkelse. Vi bestilte derfor i 2017 en omfattende undersøgelse på baggrund af det materiale, som vi blev præsenteret for,« skriver Kasper Elbjørn.

Undersøgelsen blev udført af et respekteret eksternt advokatfirma og involverede et førende internationalt revisionsfirma, og materialet blev samlet og verificeret af en tidligere dommer.

»Vores antibestikkelsespolitik er meget klar og gælder over hele verden. Vi accepterer ikke smørelse eller bestikkelse i nogen form. Vi har

Af Henrik Jensen hejs@berlingske.dk, **Michael Lund** mlun@berlingske.dk,
Jakob Chor jakc@berlingske.dk, **Lars Nørgaard Pedersen** larp@berlingskemedia.dk

Carlsberg undersøger mistanke om bestikkelse

Af Henrik Jensen hejs@berlingske.dk,
Michael Lund mlun@berlingske.dk,
Jakob Chor jakc@berlingske.dk,
Lars Nørgaard Pedersen larp@berlingskemedia.dk

Danske virksomheder skal på ingen måde indlade sig på brug af bestikkelse i andre lande, understreger K og SF. Carlsberg kulegraver anklager om bestikkelse i sit indiske datterselskab.

Bryggerikoncernen Carlsberg har indledt en omfattende revisionsundersøgelse i Indien.

Det oplyser Carlsbergs informationschef, Kasper Elbjørn. Beslutningen kommer, efter at Berlingske i forbindelse med en historie om bestikkelse i Carlsbergs indiske datterselskab har forelagt Carlsberg-ledelsen i København en række dokumenter om sagen.

Siden Berlingske kontaktede Carlsberg for cirka to uger siden, har Carlsberg »besluttet at igangsætte en omfattende revisionsundersøgelse af alle relevante processer vedrørende ansøgninger om tilladelser, licenser og lignende i Indien«, skriver Kasper Elbjørn til Berlingske.

Hen over weekenden har Berlingske bragt artikler om, at topfolk i Carlsberg Indien over mange måneder har givet kontanter under bordet til lokale embedsmænd.

Berlingske er i besiddelse af materiale, som omtaler flere end 200 særskilte betalinger til en række indiske embedsfolk. De interne beskeder er udvekslet hen over 18 måneder i 2015 og 2016. I beskederne omtales enkeltstående betalinger, der varierer fra 2.500 rupi (cirka 240 kroner) til embedsmænds chauffører og op til 125.000 rupi (cirka 11.800 kroner) til højtplacerede embedsfolk. Betalingerne lader til nøje at være sat i system, viser dokumenterne. Samme embedsmænd modtager i flere tilfælde samme beløb - måned efter måned.

Pengene er blandt andet givet for sikre et Carlsberg-bryggeri i Indien hurtigere sagsbehandling og nemmere produktionsvilkår. I en række tilfælde er betalingerne blevet godkendt af et daværende bestyrelsesmedlem i Carlsberg Indien, viser dokumenterne.

Kritik fra politikere

Berlingske har præsenteret materialet for flere eksperter. De vurderer samlet, at det klart ligner bestikkelse. Professor i strafferet ved Københavns Universitet Jørn Vestergaard henviser især til systematikken og fastslår, at det ser ud til, at den danske straffelov er overtrådt.

Fra Christiansborg lyder der også kritiske bemærkninger.

Erhvervsordfører Lisbeth Bech Poulsen (SF) mener, at det er alvorligt, hvis nøglefolk i Carlsberg Indien har været med til at bestikke indiske embedsmænd for at få forretningen til at køre.

»Vi ved godt, at bestikkelse foregår i mange lande, men danske virksomheder skal ikke være med til at understøtte det. Korruption er ødelæggende for de lande og de borgere, der bor i de lande,« siger Lisbeth Bech Poulsen.

Også forhenværende erhvervsminister og medlem af Erhvervsudvalget for de Konservative Rasmus Jarlov ser med alvor på sagen. Han fremhæver, at debatten er vigtig, fordi det er svært for danske virksomheder at navigere i lande, hvor penge under bordet er hverdag.

»Det er klart kritisabelt, hvis Carlsberg har været involveret i bestikkelse. Jeg tror egentlig, at der foregår meget af det i mange forretningsmiljøer rundtom i verden. Det bliver det ikke bedre af, men jeg tror ikke, at det er usædvanligt, desværre,« siger han.

Faktisk har Carlsberg tidligere undersøgt bestikkelsesmistanker i det indiske datterselskab, oplyser Kasper Elbjørn.

Undersøgt før

I 2017 blev Carlsberg præsenteret for »et mindre udpluk« af det materiale, som Berlingske netop har forelagt Carlsberg.

Dengang handlede sagen ifølge Carlsbergs opfattelse om en utilfreds medarbejder, som mente at være blevet uretmæssigt afskediget og samtidig hævdede, at der var foregået bestikkelse ved et indisk Carlsberg-bryggeri i 2015 og 2016. Vedkommende ville have Carlsberg til at betale ham to millioner dollar og truede med ellers at gå til pressen, oplyser Kasper Elbjørn.

Beskyldningerne fik Carlsberg til at åbne en undersøgelse. Den blev med Carlsbergs egne ord udført af et respekteret eksternt advokatfirma og involverede et førende internationalt revisionsfirma, mens materialet blev samlet og verificeret af en tidligere dommer.

»Undersøgelsen konkluderede, at den påståede afskedigelse var en fratrædelse, som var sket helt efter reglerne, og at det ikke var muligt at bevise nogen af beskyldningerne om smørelse eller bestikkelse,« skriver Kasper Elbjørn til Berlingske.

Men Berlingske har nu præsenteret Carlsberg for »væsentligt mere materiale« om sagen, og det er det, der har fået Carlsberg til at åbne den omfattende revisionsundersøgelse.

Ifølge Carlsbergs politik er ingen former for smørelse eller bestikkelse tilladt.

Carlsberg satte gang i ølbryggeriet i Indien i 2007. Nu viser et omfattende materiale ifølge eksperter, at nøglepersoner i selskabet kan have været involveret i systematisk bestikkelse af lokale embedsmænd i landet. Foto: Ali Monis Naqvi

malingleverandøren Hempel havde fået en bøde på 197,5 mio. kr. i Danmark for bestikkelse i datterselskaber i Europa og Asien.

Svært at placere ansvar

Om Carlsbergs ageren i Indien kan udmønte sig i en retssag, er dog tvivlsomt.

Der ligger således kun en »stærkt begrænset retspraksis på området«, og myndighederne vil formentlig se mildere på bestikkelse i lande med stærk tradition for penge under bordet, påpeger professor i strafferet på Københavns Universitet Jørn Vestergaard.

»Et selskab kan idømmes bødestraf, hvis der inden for dets virksomhed er begået en lovovertrædelse, der kan tilregnes en ansat eller selskabet som sådan. Også selv om man ikke kan pege på en bestemt person. En ansat kan straffes, hvis vedkommende har medansvar for, hvad der er foregået,« siger han.

Adspurgt, om det juridisk ikke komplicerer sagen, at der er tale om et datterselskab i udlandet, svarer Jørn Vestergaard:

»Hvis de reelle beslutninger er truffet på koncernniveau med virkning for aktiviteterne i datterselskabet, kan der rejses tiltale mod moderselskabet, som jo har en bestemmende indflydelse over datterselskabets økonomiske og driftsmæssige dispositioner. Bødeansvar for et moderselskab kan særligt tænkes ved undladelse af at forhindre en overtrædelse, som man er opmærksom på.«

Berlingske har forelagt selskabskonstruktionen for professor i selskabsret på Copenhagen Business School Søren Friis Hansen. Ifølge ham kan Carlsbergs ledelse godt have et ansvar for, hvad der foregår i det indiske datterselskab, hvis der er tale om lovbrud begået af danskere.

»Hvis der er danskere, der har været medvirkende til bestikkelsen, planlagt den eller kommet med penge til formålet i brune kuverter, er det sådan set ligegyldigt, at det er foregået i Indien og i et andet selskab, så vil Carlsberg godt kunne straffes,« siger Søren Friis Hansen, der ikke forholder sig til de konkrete aktiviteter i det indiske datterselskab, men udelukkende til, hvilket ansvar der formelt påhviler ledelsen i Carlsberg i Danmark.

I sidste ende er det dog stærkt tvivlsomt, om ledelsen vil kunne straffes, vurderer professoren.

»Strafferetligt kræver det, at der gøres noget aktivt, eller at man eksempelvis undlader at føre kontrol. Det kan være strafbart, men der er tilsyneladende ingen i det danske selskabs bestyrelse eller direktion, der har været direkte involveret i aktiviteterne, og derfor kan de ikke umiddelbart straffes for, hvad der måtte foregå i Indien,« siger Søren Friis Hansen.

> **»Vi ved godt, at bestikkelse foregår i mange lande, men danske virksomheder skal ikke være med til at understøtte det.«**
> **LISBETH BECH POULSEN**, ERHVERVSORDFØRER (SF)

BAG OM HISTORIEN

Berlingske fik i 2018 tip om, at ledende medarbejdere i Carlsberg Indien gennem en længere periode havde betalt summer under bordet til indiske embedsmænd. Vi forsøgte herefter at skabe kontakt til relevante personer og indhente dokumenter om sagen.

Dækningen bygger på et omfattende materiale, blandt andet SMSer, WhatsApp-beskeder og e-mail udvekslet mellem topfolk og ansatte ved Carlsberg Indien. Desuden er Berlingske kommet i besiddelse af lydoptagelser mellem ledende personer i Carlsberg Indien. Vi har verificeret dokumenternes ægthed, blandt andet ved at få lavet udtræk af originale rådata fra WhatsApp.

Via LinkedIn og åbne databaser har vi efterprøvet, at samtlige personer, titler og mobilnumre i materialet var ægte. Vi er desuden i besiddelse af officielle dokumenter fra myndighederne, der kæder specifikke betalinger sammen med konkrete tilladelser til Carlsberg.

Af etiske hensyn har vi valgt ikke at navngive en række af de involverede personer. Carlsbergs ledelse har haft mulighed for at gennemgå dele af Berlingskes materiale, så Carlsberg kunne komme med så præcise svar som muligt.

siden 2016 rullet et omfattende compliance-program ud som en del af vores strategi og arbejder hele tiden på at styrke vores kontroller og træne vores medarbejdere i hele verden. Vi har derfor også taget denne sag meget alvorligt fra starten,« skriver Kasper Elbjørn.

Kommer sjældent frem i Danmark

Både danske myndigheder og virksomheder har de senere år gjort det klart, at bestikkelse er uacceptabelt, og det er forholdsvis sjældent, at korruptionssager kommer frem. Det står i kontrast til, at bestikkelse i mange lande, hvor danske virksomheder opererer, ifølge eksperter er særdeles udbredt.

Alligevel sker det med mellemrum, at sager om korruption og bestikkelse med danske virksomheder kommer frem.

For syv år siden erkendte ingeniørvirksomheden FLSmidths daværende topchef, at smørelse af toldere kunne komme på tale i lande som Nigeria, Pakistan, Kina og Sydamerika - blandt andet for at få containere ud af havne. Og året forinden, i 2011, blev industrivirksomheden Bukkehave fra Svendborg dømt for at have betalt penge under bordet til Saddam Husseins regime i Irak som en del af det globale »oil for food«-program.

I vinter konkluderede Kammeradvokaten, at industrikoncernen Burmeister & Wain Scandinavian Contractor (BWSC) kan være involveret i uregelmæssigheder på to afrikanske projekter. Endelig kom det i marts frem, at